

KATOLICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Katedra/Ústav: Katedra teologické etiky a spirituální teologie

Posudek oponenta/oponentky na diplomovou práci

jméno oponenta/tky

Mgr. Vojtěch Mašek, Ph.D.

Autor/autorka práce: Bc. Luboš Palata
 Studijní program/obor: Humanitní studia, Aplikovaná etika
 Název práce: Autoritativní režim druhé republiky a české katolické elity
 Vedoucí práce: JUDr. Cyril Svoboda
 Rozsah práce: 65s (s přílohami)

1. Kritické zhodnocení

Kritéria hodnocení	splňuje bez výhrad	splňuje s drobnými připomínkami	splňuje s výhradami	nesplňuje
A. Formální a jazyková kritéria				
Práce odpovídá rozsahovým podmínkám	☒	☐	☐	☐
Práce má odpovídající jazykovou úroveň (pravopis, stylistika)	☒	☐	☐	☐
Formální zpracování práce (celková struktura a její logičnost)	☐	☒	☐	☐
Dodržení stanovených zásad citačních pravidel; formální jednota poznámkového a kritického aparátu	☐	☒	☐	☐
Zpracování příloh	☐	☐	☐	☐
Celková typografická úprava	☒	☐	☐	☐

B. Obsahová kritéria				
Práce jasně formuluje své cíle a metodiku jejich dosažení	☐	☒	☐	☐
Práce stanovených cílů dosahuje	☐	☒	☐	☐
Práce kriticky pracuje s primárními prameny i sekundární literaturou	☐	☒	☐	☐
Autorovy/autorčiny soudy a hodnocení jsou argumentačně podloženy	☐	☒	☐	☐
Autor/ka umí pracovat s odbornou terminologií a využívá jí	☒	☐	☐	☐
V práci jsou jasně vyjádřeny dosažené cíle	☐	☒	☐	☐
C. Celkový přínos práce				
Tuto část je vhodné rozvést v bodě 5.				
	ano		Ne	
Práce je kompilační prací	☒		☐	
Práce se zabývá dosud nezpracovaným tématem	☐		☒	
Práce přináší nové poznatky	☒		☐	
Práce navrhuje nové metodické přístupy	☐		☒	
Práce má metodologický/teologický přínos	☒		☐	

2. Celkové hodnocení práce

(stručná charakteristika (v případě potřeby je možné užít zvláštní přílohy))

Práce Bc. Luboše Palaty se zabývá z etického hlediska nesmírně zajímavou etapou minulosti českého národa, obdobím tzv. Druhé republiky, a s ním spojenou kontroverzností a třibením postojů českých katolických politiků a intelektuálů k otázkám demokracie, občanských svobod a bezprostřednímu ohrožení státní suverenity. Práce si klade za cíl posoudit míru aktivní spoluúčasti českých katolických elit (zejména politiků ČSL a katolických intelektuálů) na budování režimu Druhé republiky, její ideové předpoklady a prakticko-politické zahraniční vzory.

Jednoznačným pozitivem diplomové práce je plastické přiblížení svízelného dějinného kontextu, v němž se formovaly etické postoje a rozhodnutí tehdejší české katolické reprezentace, zachycení tápavosti a dynamické proměnlivosti těchto postojů v čase postupující mravně-společenské i státněpolitické krize, a kritické zhodnocení vlivu tehdejší podoby sociálního učení církve a reálně existujících tzv. katolických stavovských režimů v Evropě na odolnost českých katolíků k nastupující zkáze demokratického politického zřízení. Autor zde pracuje s celou řadou kvalitních, především historických sekundárních pramenů, a vyvozuje z nich cenná shrnutí a souvislosti, které podněcují k hlubší etické reflexi. V zásadě přínosná je i autorova snaha najít argumentačně zdůvodněnou "třetí cestu" mezi předpojatou démonizací a nekritickou apologetikou katolických elit Druhé republiky a posoudit, jak celkově mravně obstáli vůči výzvám své doby.

Hlavním nedostatkem práce je určitá metodická nejasnost role samotné etické (především obecné sociálně-etické) reflexe při zpracování pramenů historiografické povahy. Autor v úvodu tvrdí, že jeho cílem je "zasadit" postoje katolíků Druhé republiky "do dobového kontextu", ale současně posoudit, "jaký si z toho lze vzít příklad pro dnešek". Tím nevědomky otevírá složitý noetický problém vztahu tzv. historické objektivitě, která se snaží být vůči minulosti nestranná a dějinné situovanosti lidského rozhodování a svědomí, které se týká jak aktérů historických událostí, tak těch, kteří ho zpětně hodnotí (klasický problém tzv. hermeneutického kruhu). Autor možná nemusí tento problém řešit v širším filosoficko-teologickém smyslu, ale měl by ho alespoň zřetelně vidět a rozpracovat na rovině etické reflexe.

Ještě zásadnější otázkou je, proč autor nevěnoval větší prostor obecnému etickému rozboru vztahu mezi katolickým pojetím stavovského zřízení (v sociální nauce i výkladech sociálních etiků) a moderní (teoretickou i praktickou) podobou ústavně demokratického zřízení, a nepřekročil tak ve větší míře rámec historiografického výkladu. Ojedinele by bylo možné autorovi vytknout používání zjednodušujících žurnalistických zkratek pro složitější historické jevy ("Definitivně však demokracii vezme za svou až Druhý vatikánský koncil") a také chybějící odkaz na citát nebo parafrázi, které jsou pro etickou stránku jeho úvahy podstatné. Např. se to týká hodnocení portugalského Salazarova režimu jako "diktatury založené na principech dodržování řádu, disciplíny a úctě k autoritě" (s. 15).

3. Otázky a náměty práce k diskuzi při obhajobě

1. S odkazem na vybrané autory z oblasti křesťanské sociální etiky, zejm. Michaela Novaka (Katolické sociální myšlení a liberální instituce), nastiňte, v čem spočívají rizika a přínos katolického korporativismu pro reálnou podobu ústavní demokracie. Porovnejte tato rizika a případná občanská pozitiva/šance ve 30. letech a v současnosti. Mohla by být určitá forma korporativismu např. určitým lékem na současnou krizi politické reprezentace?
2. V čem je podle Vás rozdíl mezi historiografickým a etickým posouzením odpovědnosti českých katolických elit za vývoj Druhé republiky? V čem by mohl spočívat specifický přínos křesťanské sociální etiky v rámci tohoto posouzení/výkladu?
3. V rámci své práce příležitostně tvrdíte, že existuje určitá podobnost mezi mravními postoji některých katolických politiků a intelektuálů Druhé republiky a současnosti (např. ve vztahu k vývoji v současném Polsku a Maďarsku). V čem podle Vás tato podobnost spočívá a proč, a v čem případě vidíte rozdíly?

Doporučení práce k obhajobě	doporučuji
------------------------------------	-------------------

Návrh doporučení k obhajobě: doporučuji, nedoporučuji

Datum: 13. 6. 2018

Podpis: